

DOMOVINA

Uredništvo je v Schillerjevi cesti št. 3. — Dopise blagovolite frankirati, rokopisi se ne vračajo.

Izhaja trikrat na teden, vsak ponedeljek, sredo in petek ter velja za Avstrijo in Nemčijo 12 kron, pol leta 6 kron, 3 mesece 3 kron. Za Ameriko in druge dežele toliko več, kolikor znaša poštnina, namreč: Na leto 17 kron, pol leta 8 kron 50 vin. Naročnina se pošilja upravnštvu, plačuje se vnaprej.

Za inserate se plačuje 1 krono temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 vinarjev za vsakokrat; za večje inserate in mnogokratno inseriranje znaten popust.

Žensko vprašanje.

O priliki volilne reforme je postalo žensko vprašanje spet aktualno in razne stranke so povzdignile zahtevo, da se tudi ženskam da volilna pravica in so ob enem naznanile, da bodo po dosegu splošne in enake volilne pravice vsa sredstva uporabile, ta pribore ženskam volilno pravico. V zadnjih dneh pa se je tudi začelo klati za ustanovitev oziroma podpiranje srednjih šol za dekleta od strani države in je pri tej priliki obljubila vlada, da bo natančno preštudirala vse vzroke, kateri govore za ali proti ustanovitvi srednjih šol za dekleta, oziroma dovoljenju, pohajati skupno z dečki srednje šole. Uvažujoč ta dva važna pojavi, kakor tudi upoštevajoč velik vpliv ženstva na razvoj narodov, se hočemo pečati z ženskim vprašanjem.

Vsak treznomislec človek bo podpiral stremljenje žensk po dosegu istih državljskih pravic, katere imajo moški, ne le iz tega stališča, ker veljajo razum splošne vojaške dolžnosti vse ostale dolžnosti za ženske, ampak osobito radi tega, ker z materinstvom in z dokaj večjim vplivom na telesni in duševni razvoj otrok, kakor moški, trde za procvit in napredek narodov, za procvit in napredek držav. Vendar pa še manjka mnogo predpogojev, kateri so neobhodno potrebni, da sposobijo ženstvo za izvrševanje volilne pravice v njihovo korist in v korist naroda, iz katerega izhajajo.

Med temi predpogoji sta najvažnejša širša, temeljitejša izobrazba in narodna zavest. Naše ženstvo stoji na

nizki stopinji izobrazbe, kar je večinoma pripisovati dejstvu, da se do sedaj nikdo pri nas ni pobrigal za ženstvo. Tega ne opažamo samo v nižjih slojih, ampak, kar je tembolj žalostno, v krogih naših tržanov in meščanov. Če pogledamo po naših trgih in mestih, vidimo, da dajo naši tržani, tudi oni, kateri so imovitejši, svoje hčerke za eno, k večjemu dve leti v kak nemški zavod in mislijo, da so za izobrazbo dovolj storili. Dekleta pridejo z 14. ali 15. letom domu in od te dobe ne uživajo nobene izobrazbe več, hočejo pa vedno veljati za zelo izobražene. Poleg tega ne berejo nič ali pa si izberejo čtivo, katero jim ne nudí absolutno nobene izobrazbe. Tukaj se odpira lepo polje dela za narodne učiteljice in izobražene dame, katere bi veliko storile za našo narodno stvar, ako bi vsaj enkrat na teden zbrale šoli odrasla dekleta v svojem kraju in bi priredile v trgih in mestih bralne večere, pri katerih bi se brali in razlagali proizvodi naše književnosti, kakor tudi klasiki drugih književnosti, pozneje priredilo kako predavanje o posameznih dobah našega slovstva, o zgodovini, o nalogah narodnega ženstva, o odgoji otrok itd., na kmetih pa poleg branja in razlaganja najvažnejših del našega slovstva pouk o gospodinjstvu, zdravoslovju, važnosti šole, delovanju starišev v zvezi z šolo, odgoji otrok itd. Uverjen sem, da bi se dalo zlasti v zimskem času, ko vlada povsod na Slovenskem med mladim svetom dolg čas, to izvršiti in da bi se tekom časa na zahtevo obiskovalk teh bralnih večerov seveda, če bi dotične vodi-

teljice te večere kolikor mogoče zanimive naredile, isti vršili ne le enkrat, ampak večkrat v tednu in bi združevali vso šoli odraslo žensko mladino. Lepo in hvaležno narodno delo bodo izvršile one narodne učiteljice in narodne dame, katere se bodo lotile te naloge!

Premajhna izobrazba, posebno pa obiskovanje nemških zavodov je krivo, da je naše ženstvo po veliki večini narodno mlačno, da nima one narodne navdušenosti in odločnosti, katera tako blagodejno upliva ne le v obitelji, ampak tudi v javnem življenju s tem, da vzbuja vse one, kateri so bodisi po svoji vzgoji, bodisi po pritisku razner postali narodno mrtvi. Opetovano se je grajalo, da se slovensko ženstvo po trgih in mestih najraje pogovarja v nemščini, in človek, kateri si drzne opozoriti na ta narodni greh pride v sovraštvo. Koliko snovi za zasmehovanje Slovencev se daje s tem podpirajo izvajanja „Stajerca“ in drugih enakih listov, da je nemščina edino zveličavni jezik in kako se s tem odbija ter tira v nasprotni tabor naše ljudstvo, se ne pomisli! Grd madež za slovensko ženstvo je tudi, da iz prevelike komodnosti ne govori čiste slovenščine, ampak vpleta cele nemške stavke, oziroma posamezne nemške besede v slovensko govorico. Posebno važno se zdi slovenskim materam, hvala Bogu ne vsem, pa marsikaterim, že majhnim otrokom vbijati blaženo nemščino v glavo; otrok se ne nauči ne nemščine, ne slovenščine, pride pozneje v nemške šole in ne zna niti slovensko misliti,

kar se splošno opaža pri otrocih slovenskih meščanov in tržanov. Dolžnost starišev in poklicanih činiteljev je, večjo pozornost obrniti na žensko mladino, bolje se zavedati narodne dolžnosti, katera nas Slovence sili, da si vzgojimo narodno ženstvo. Kak vpliv imajo ženske na razmere v obitelji, nam kaže dejstvo, da so otroci skoraj vseh obitelji, v katerih je bil oče Slovenec, mati Nemka, ali odločni renegati ali pa narodno popolnoma mlačni. Da imamo Slovenci v primeri z drugimi narodi toliko odpadnikov, je precej pripisovati našemu ženstvu, katero nima dovolj narodne zavesti in odločnosti, da bi si ohranilo svojo narodnost in povzročilo, da bi, če dobi moža narodno indiferentnega, oziroma k nasprotnikom se nagibajočega, istega privedlo onemu narodu nazaj, iz katerega je izšel. Narodna odgoja ženske mladine je tembolj pomembna, ker imajo ženske kot matere največji vpliv na odgojo otrok, s katerimi so dosti več skupaj, kakor možje, kateri radi svojih stanovskih in službenih opravkov prebijejo večji del časa izven obitelji. Ista pa je tudi potrebna, da se živahnejše razvije naše narodno življenje, da prodre narodna zavest v najširše narodne mase. Naše društveno in družabno življenje bi napredovalo, nek oživljavači duh bi zavel v naše javno življenje, ako bi stalo na braniku za naše narodne pravice poleg mož naše narodno ženstvo, ako bi prevzelo naše narodno ženstvo med svojimi tovarišicami delo narodne probuje, ako bi vzgajalo ženstvo raznih slojev k narodni samozavesti, narodnemu ponosu! Za okrepljenje naših

LISTEK.

Frischauf-ova brošura in vseučilišni modrijani.

Nedavno je izšla v Ljubljani pri Schwentnerju mala brošurica, ki vzbuja precej pozornosti med Nemci, zlasti graškimi vseučilišnimi profesorji. Naslov ji je: „Der Alpinist und Geograph Eduard Richter, beleuchtet von Johannes Frischauf, Laibach 1905, Verlag von L. Schwentner;“ spisa je 32 strani. Knjižica je zanimiva tudi za naš Slovence, ne toliko radi vsebine, temveč posredno vsled posledic, ki so nastale, in pa radi pisatelja samega, katerega njegovim tovarišim, nemški profesorji sedaj, ko ga napadajo in grdi, družijo s Slovenci in slovenskim narodom pri vsaki drugi besedi; s tako kritiko hočejo oprati pri slepih čitateljih nemških svojega vsenemškega Richterja; značilno je zlasti, da ne zavračajo znanstvenim potom očitanj Frischauf-ovih, temveč

pošiljajo v graške nemške liste izjave praznih fraz; značilnejše je pa še, da sta podpisala te izjave tudi oba slovenska profesorja dr. Murko in dr. Štrekelj. Tudi o tem hočemo govoriti, stali bila naša učenjaka, katera smo vedno smatrali kot neko oporo Slovenstva na graškem vseučilišču, res prepričana o nedolžnosti te izjave ali sta storila ta korak le iz kolegialnosti do svojih nemških tovarišev.

Treba je poznati najprvo vsebino te Frischauf-ove brošure. V uvodu, v katerem je napisal geslo: „Ich will noch eine Lanze brechen, wenn die Kräfte anhalten; an Nachwuchs wird es nicht fehlen, und die Wahrheit hat keine Eile.“ povdarja pisatelj, da je velika nesmisel, da je učni načrt združil v eno skupino zgodovinsko in zemljepisno vedo; to svojo izjavo utemeljuje in opozarja na nedostatke takih učenih razprav, ki se pojavljajo v teh vedah in na zmote, ki se pač lahko pojasnjujejo; kajti zgodovinopisec ne more postati kar čez noč tudi izvrsten učen zemljepisec. Ta zmešnjava se je zlasti pokazala pri Richtermu, ki je zaslovel

vsled slepega nemškega nacionalizma kot prvi učenjak v zemljepisni vedi.

Na strani 4. in 5. se opravičuje Frischauf, da se ne drži reka: de mortuis nil nisi bene (o umrlih le dobro). Stremljenje po pravičnosti in resnici v vedi mu ne pripušča, da bi molčal in ne popravil zmot, ki so v Richterjevih delih; se izrazi resno: „Hier zu schweigen schien mir ein Akt der Feigheit und kommende Zeiten — Wahrheit hat keine Eile — würden gewiß mit Staunen und Bewunderung auf unsere Zeit zurückblicken, wo Machwerke, wie Richter sie geliefert hat, ienes Denkmals gewürdigt werden konnten.“ Pečati se hoče le z večjimi deli, zakaj „Gelegenheitsaufsätze schöngeistigen Inhaltes stellen nur Leistungen höherer Töchterschulen dar.“

Od 6. do 9. strani označuje njegovo delce „Die Gletscher der Ostalpen“ in opozarja na do cela napačna izvajanja Richterja, ki imajo tako malo vrednosti kakor knjižica: „Anleitung zur Ausübung des Bergführer-Berufes“ (str. 9, 10), katero so morali radi stvarnih pogrškov celo ustaviti,

ki torej niti ni zadostovala vodnikom, tem manj pa vedi. Obširneje ocenjuje knjigo: „Die Erschließung der Ostalpen“ (sh. 10.—15.). Zlasti tu pokaže svetu več napak; Frischauf pač najbolj pozna naše gore, to jo priznava. Zato tudi opravičeno smeši Alpiniste, kot sta Richter in Gratzky, rekoč „ein Alpinist, der nie einen Hügel erstiegen hatte“. Od 16. do 25. pobija kriva mnenja Richterja delo: Atlas der Österr. Alpenseen, in dokaže, da je skoro neverjetno, da zamore spraviti učenjak v tako delo celo topografske pogrške. Najhuji udarec zadene pa še Richterjevo znanstveno delovanje zadnji del (Schulatlas str. 25.—33.); če čitamo te odstavke, moramo pač do cela spoznati površnost učenjaškega dela; tu se nehote odkrije početje takozvanih vseučiliških učenjakov, ki zasedajo svoja mesta le po protekciji in grešijo vsled svojega dostojanstva kot profesorji — učenjaki in mislijo, da se jim ravno radi njihovega imena ne bode upal nikdo ustavljati, če pošljejo v javnost še tako površnih spisov. Ravno tako je prišlo tudi pri Richtermu, ki

gospodarskih razmer bi narodno vzgojeno ženstvo pripomoglo z doslednim izvajanjem gesla „Svoji k svojim!“ Žalosten pojav je, da zahajajo v raznih krajih, kjer imamo narodne trgovce in obrtnike, žene onih mož, kateri se na vso moč borijo za gospodarsko osamosvojenje slovenskega naroda, le k trgovcem in obrtnikom, najbolj zagriženim nasprotnikom našega naroda, in če semtertja slučajno pridejo v narodno trgovino, delajo take zahteve, kakor bi bile stalne odjemalke, a ne pomislijo, da more trgovec le tedaj zadostiti vsem zahtevam občinstva, ako ga isto stalno podpira in more on sigurno na gotovo število obitelji računati, katere vse v njegovo stroko spadajoče potrebščine pri njem naročujejo. Ne brez potrebe narodnih podjetij grajati, ampak pripraviti vse narodne obitelji do tega, da bodo kupovale le pri narodnih trgovcih in obrtnikih in potem bodo gotovo tudi oni vsem željam občinstva zadostili. Potom večje in temeljitejše izobrazbe se bo naše ženstvo usposobilo za razumevanje vseh naših narodnih vprašanj, ne bode smatralo vse za malenkost; vpraša se le, na kak način isto pridobiti?

Za imovitejše sloje je v tem dobro preskrbljeno, saj imamo v višji dekliški šoli v Ljubljani zavod, kateri skrbi za vsestransko izobrazbo ženstva v narodnem duhu in le želeto je, da bi že vendar enkrat Slovenci opustili nemške zavode, posebno Ornigov „Mädchenheim“ v Ptuj. Slabejše preskrbljeno je za manj imovite sloje; za te obstoje le gospodinjstva šola kmetijske družbe v Ljubljani in dekliška šola šolskih sester v Št. Rupertu pri Velikovu, kateri dve šoli pa sprejemata radi premajhnih prostorov le neznatno število gojenk. Kako potrebna in za nas Slovence narodno važna je dekliška šola po dovršeni ljudski šoli, nam kaže neumorno delovanje rodoljubov v Št. Jakobu v Rožni dolini na Koroškem, kateri se ne ustrašijo ne truda, ne stroškov in začnejo zidati slovensko ljudsko šolo v zvezi z nadaljevalno šolo za dekleta. A mi na Štajerskem? Ravno pri nas, kjer vidimo toliko žen izhajajočih iz slovenskih obitelji, v taboru naših nasprotnikov, kjer so redke žene, katere sodelujejo v naših društvih — častne izjeme tvorijo nekatere učiteljice — vztrajno in z uspehi, kjer ne moremo zaznamovati nobenega napredka v narodnem oziru, smo seveda navezani na samopomoč; z lastnimi močmi si snujmo ne le po naših trgih in mestih, ampak

tudi na kmetih, na že prej naznačeni način ognjišča, okrog katerih se gode zbiralo slovensko ženstvo, izobraževale v narodnem duhu in učilo vse za življenje potrebne reči. Začnimo ja tudi misliti na to, da ustanovimo tudi na Štajerskem za dekleta srednjih stanov slovensko izobraževališče. Le s tem, če bomo večjo pozornost obrnili na izobrazbo slovenskega ženstva, bomo dosegli, da bode tudi pri nas, kakor pri Čehih in drugih Slovanih, narodno ženstvo ona moč, katera bode z besedo in dejanjem mogočno pospeševala ves narodni pokret.

Svetovno-politični pregled.

— **Kranjski deželni zbor** se je sešel dne 2. aprila v zasedanje. Kakor znano, ga je vlada sklicala nenadoma, da nihče ni vedel, zakaj. Vlada je izjavila, da zato, češ, da se ima izjaviti glede neke rezolucije kranjskega deželnega zbora iz prejšnjega zasedanja zaradi uvedbe splošne in enake volilne pravice za deželni zbor. In v resnici je vlada predložila svoj načrt za preuredbo volilnega reda. Prvi načrt obsega sledeče:

§ 3. V deželnem zboru je sedemindeset zbornikov, namreč:

- Ljubljanski knez in škof.
- šest in štirideset izvoljenih poslancev, in to:

I. deset poslancev za veliko posestvo.

II. deset poslancev za mesta, trge in obrtne kraje, imenovane v volitvenem redu ter za trgovsko in obrtno zbornico.

III. šestnajst poslancev za ostale občine Kranjske vojvodine.

IV. deset poslancev za občni volilski razred.

§ 11. Deželni odbor, ki je gospodarski in izvrševalni oddelek deželnega zastopa, ima deželnega poglavarja za prvosednika in pet prisednikov, izvoljenih izmed zbranih deželnih poslancev. Kadar bi prvosednik sam ne mogel opravljati svoje dolžnosti takrat si postavi namestnika izmed deželnega odbora.

§ 12. Enega prisednika v deželni odbor volijo poslanci za veliko posestvo, enega poslanci za mesta, trge in obrtne kraje in trg. zbornico, enega poslanci za kmetijske občine, enega poslanci za občni volilski razred ter enega vsi zbrani deželni poslanci izmed sebe.

§ 33. Razpravna jezika deželnega zbora in njegovih odborov sta oba deželna jezika.

Drugi načrt obsega preuredbe volilnega reda.

Po tem načrtu ostane kurija veleposestnikov nespremenjena.

Celi načrt ni malo ne odgovarja načelom splošne in enake volilne pravice.

Sprejel se je predlog, da se vladna predloga izroči ustavnemu odseku, ne da bi bila prej generalna debata. Za predlog so glasovali Nemci in slovenska ljudska stranka. Odklonil se je predlog Hribarjev, da mora odsek predložiti tiskano poročilo. Proti predlogu so glasovali Nemci in slovenska ljudska stranka.

— **Cesar o volilni preosnovi.** Kakor poročajo dunajski listi, je cesar zelo nezadovoljen z razvojem posvetovanj o volilni preosnovi v zbornici. Zlasti je bilo cesarju neljubo, ko je izvedel, da nastopa veleposestvo skupno z Vsenemci. Splošno znano je, da cesar ne zaupa Schönererjancem. Zato je razumno, da je bil vladar zelo nezadovoljen s postopanjem fevdalnega in ustavovernega veleposestva, ki je glasovalo za nujnost vsenemških predlogov, po katerih bi se omajala skupnost države. Razširjene so vesti, da je označil cesar to postopanje za netaktnost, ki je ni pričakoval. Drugi trdijo, da si je izdalo veleposestvo slabo vsposobljenostno izpričevalo. Če so ta poročila popolnoma istinita, je drugo vprašanje, a gotovo je, da hoče krona volilno preosnovo.

— **Ogrski dogodki.** Minister notranjih zadev, Kristoffy, je preklical vse svoje naredbe, ki so omejevale pravico svobodnega združevanja. Kot vzrok v to je navedel, da se je ljudstvo že pomirilo, vsled česar so postale te naredbe odveč.

— **Pruski deželni zbor** je odklonil predlog svobodomiselnih poslancev glede uvedanja splošne, enake in tajne volilne pravice. Za predlog so glasovali svobodnjaki, centrum in Poljaki. Sprejela pa se je vladna predloga, tičočea se pomnoženja članov zbornice, spremembe volilnih okrajev ter spremembe predpisov o volilnem postopanju.

— **V nemškem državnem zboru** je predložil kat. centrum takozvani tolerančni predlog, v katerem zahteva: „Nobenega otroka se ne more brez izrecne volje staršev ali varuhov siliti k udeležbi verskega pouka ali k božji službi, ako to ne odgovarja verskemu prepričanju staršev ali njih namestnikov“.

— **Velik skandal iz italijanskih naselbin.** Disciplinarni svet italijanskega ministrstva za zunanje stvari prične danes razpravo proti benadviskemu kraljevemu komisarju in zanzibarskemu konzulu Mercatellju, ki je obdolžen, da je prekoračil svoj delokrog. Trdi se, da je dal kovati denar in posilil neko sužnjo.

— **Novo italijansko vojno pristanišče ob Jadranskem morju.** Italijani nameravajo zgraditi novo vojno pristanišče ob Jadranskem morju. Načrte je izdelal inženjer Mocigga. Pristanišče bi ležalo v mezzanskih lagunah severno od Comachia. Mezzanska laguna leži ob močvirjih reke Pad pri njenem izlivu v morje. Novo italijansko pristanišče bi merilo 17.000 ha. Od morja ga loči 15 km. široka zemeljska ožina, ki jo lahko utrde. Dva prekopa jo vežeta s širokim morjem.

— **Zarotniško vprašanje v Srbiji.** Srbska vlada je sklenila, da se ne bo pečala z zarotniškim vprašanjem. Zarotniki niso nikakor voljni, da zapuste svoja mesta. Agitacija proti zarotnikom je vedno večja. Bajce je bil imenovan energični Cerović za belgrajskega prefekta, da omeji agitacijo proti zarotnikom.

— **Novo rusko bojno brodovje.** Predlogi mornariškega sveta, ki se tičejo poprav in preuredb ruskega brodovja, je car potrdil. Po teh načrtih bo dobila Rusija do leta 1914 v Baltičkem morju brodovje, ki bo sestajalo iz devet oklopnice po 17.000 ton, štirih križark prvega reda po 12.000 ton, 18 torpednih rušilcev in deset podmorskih čolnov. Do istega časa bi imela v Črnem morju 3 oklopnice po 12.000 ton, 7 križark prvega reda po 6700 ton in 28 torpednih rušilcev. Pri tem niso vštete 4 oklopnice, ki jih delujejo ruske ladjedelnice. Stroški za obnovo mornarice se računajo na milijardo rubljev; letno bo žrtvovala v ta namen Rusija 112 milijonov rubljev.

— **Generalova hči izvršila atentat.** V Minsku je napadla, kakor smo pred tedni poročali, neka dama admiral Čuknina, a se je napad ponesrečil. Admiral jo je ukazal na mestu ustreliti. V zadnjih dnevih pa se je dokazalo, da je atentatorica hči brigadnega generala Ismajloviča, ki se nahaja tačas v Mandžuriji. Dekleta je admiral onečastil in se je zato hotela nad njim maščevati. Admiral se je poslužil smrtne obsodbe, da se tako vsaki odgovornosti izogne.

— **Predsednik Fallières** je podpisal dekret, s katerim se ustrarja višji deželnoobrambni svet.

je prišel do slave le vsled svojega delovanja v nemški ljudski stranki: učenjaka je torej stvarila politična moč in politična stranka, ne pa njegova deia.

To je približno vsebina Frischauf-ove brošurice, ki je naravnost razburila tevtonske duhove; vseučilišni profesorji so se zgražali nad svojim tovarišem Frischauf-om v izjavah, katere so pošiljali v vse nemške liste; peklo jih je, da pljuje najbližji tovariš v lastno skledo in razkrinkava pred svetom plitvost graškega učenjaštva.

Mi pač sodimo, da so si dali ti gospodje s temi izjavami največjo zaščito, ker se nobeden izmed teh učenjakov ni stvarno dotaknil Frischauf-ovih izvajanj, temveč le slepo v svojem ogorčenju podpisal nično izjavo, v kateri se priznava učenost umrlega Richterja. Vseh profesorjev, ki so podpisali to izjavo, je bilo nad 20, morala sta pristopiti na pomoč še oba Slovenca dr. Murko in dr. Štrekelj — in ti bi pač lahko skrpučali spis, v katerem bi dokazali, da niso resnična očitavanja Frischaufova. To bi bilo pač

za 20 učenjakov bolj dostojno, kakor se sme imenovati brošurica samega enega moža nedostojna, ker se peča z deli že umrlega pisatelja. Mi sodimo objektivno in priznamo, da je bila med Frischauf-om in Richter-jem disharmonija, katero je pa zakrivil Richter sam vsled svojega oholega nastopa. Frischauf je pobijal svojega protivnika že prej, dokler je živel; imel je prilike dovolj Richter, dokazovati neresničnost Frischauf-ovih očitanj, kar pa nikdar ni storil, ker je vedel, da mu seže Frischauf vsled svojega znanja do kože. To brošurico pa smatramo za neki nekrolog, katerega je spisal Frischauf, da bi ob enem pokopal z Richter-jem tudi njegova dela, ki širijo le pomote v šoli in učenjaki. Če se sedaj Richter ne more več braniti — saj se tudi ni upal zagovarjati, dokler je živel, — naj ga zagovarjajo — seveda stvarno — njegovi nekrologisti, ki imajo dovolj časa in prilike, ščititi svojega ljubljence. Toda prepričani smo, da javnost mora spoznati, da ne store take izjave, kakor so jo poslali vseučilišni profesorji v svet, ničesar za

umrlega, temveč da smešijo učenjaka in celi učenjaški zbor.

Navajeni smo že nekaj let sem graških izgedov, katere vprizarjajo vseučilišni dijaki vsenemškega mišljenja. Vsi ti dogodki pa nas tudi pouče, da so bili s takimi izgredi v najožji zvezi nekateri vseučilišni profesorji, ki so včasih naravnost inspirirali kruto in izzivajoče postopanje nemških buršev ali vsaj odobrvali. Tako se je tudi nedavno zgodilo v Frischauf-ovi aferi. Vseučilišni profesorji si naroče nemško dijaštvo, da hruli in tuli in pripravlja v javnosti pot jako plitvi izjavi. Opozarjamo samo na drzne govore vsenemškega dijaškega shoda; govorniki so le blatili v splošnih frazah Frischaufa, ga proklamirali za izdajalca, ker je Slovincem pravičen; izdajstvo so pa ti neumneži utemeljevali s tem, da so naštevati, koliko koristnega je storil Frischauf za slovenski narod. Torej je sklep tega besedičenja njihovega: „Vsak nemški poštenjak, ki dela tudi v blagor slovenskih pokrajin, je izdajalec svojega naroda“. To je zares lepa morala! To moralo pa podpisujejo nad vse oli-

kani in učeni možje — vseučilišni profesorji, za štafažo sta jim pri tej blamaži pa še dva slovenska učenjaka.

Dijaški shod spričuje, da ima cela zadeva le politično ozadje. Na nečavni način so se vpletali Frischauf-ovi nazori v znanstvenih stvareh z osebnimi napadi na njega in na slovenski narod. S takimi napadi so pač upali doseči največ reklame za svoje budalosti in nemškem občinstvu. Zares so dosegli svoj namen. Nemško časopisje je pomagalo širiti to ostudno gonjo.

Ko je bila pot pripravljena, se oglasi še zbor filozofov graškega vseučilišča. Ne vemo, se li niso upali ti gospodje nastopati odkrito, ali sta jih prepričala dr. Murko in dr. Štrekelj za to naravnost zofistično izjavo. V njej se hvali le učenost Richterja in fakulteta sankcionira njegovo modrost in s tem tudi lepe napake in pa plitvo, pogrešno njegovo pisateljevanje, kakor to dokaže Frischauf v svoji brošuri. Toliko drzni vendar niso mogli biti profesorji, da bi bili tudi oni nastopili naravnost v političnem smislu, kakor

— **Francoski ministrski svet** je sprejel zakonski načrt, po katerem se ustvari mobilni orožniški voj 2000 mož.

Dopisi.

— **Št. Ilj pri Velenju.** Preteklo nedeljo se je priredila odhodnica za naš kraj velezaslužnemu nadučitelju g. Trobeju, kateri je nad 18 let deloval v našem kraju kot učitelj, občinski odbornik in občinski tajnik, ter pospešitelj vsega narodnega in gospodarskega dela. Zbral se je polnoštevilo občinski zastop, krajni šolski svet, odbor sadjerejskega društva, žene, zastopniki šolske in odrasle mladine, ter mnogo prijateljev odhajajočega. Celo slavnost je otvoril načelnik krajnega šolskega sveta z lepim govorom, v katerem je izrazil čut hvaležnosti za velik trud in učne uspehe, katere je dosegel slavljenec na šentiljski soli. Nato so se z deklamacijami poslovili od svojega učitelja in cele obitelji učencev. Jozef Koren ter učence M. Koren, T. Koren in M. Sredensek. Nobeno oko ni ostalo suho pri tem ganljivem prizoru. V vznešenih besedah je slavil g. Trobeja g. župan ter v svojem govoru povdarjal da je kot duševni oče mladine deloval na podlagi ljubezni, miru kot narodnjak in krščanski mož; pridobil si je ljubezen in zaupanje vseh občanov, kateri so ga skozi 9 let volili v obč. odbor, kateri pa so ga tudi v seji dne 1. sušca imenovali častnim občanom; najstarejši obč. odbornik mu izroči krasno diplomu častnega občana. Ne le na vzgojevalnem polju, ne le pri delu za splošni blagor si je slavljenec stekel obilo zaslug, ampak osobito na gospodarskem polju z razširjanjem zanimanja za umno kmetijstvo, v prvi vrsti za sadjerejo, in v priznanje njegovih zaslug ga je imenovalo sadjerejsko društvo svojim častnim članom. G. predsednik sadjerejskega društva opiše v daljšem govoru njegovo delovanje in mu izroči umetniško izdelano diplomu častnega člana sadj. društva. Voditelj šentiljskih mladeničev Fr. Vrdev se v imenu nekdanjih učencev zahvaljuje za vse blage nauke, katere so od slavljence sprejeli, povdarja, da se imajo svojemu nekdanjemu učitelju za vsak napredek zahvaliti; obžaluje, da mu mladeniči ne morejo izročiti diplome, sprejme pa naj kot dar od njih zagotovilo, da seme, katero je on sejal v zgodnji mladosti, ni padlo na nerodovitna tla, in obljubo, da bodo vedno v narodnem in krščanskem duhu delovali in se izobraževali. Nastopili so še razni govorniki, kateri so vsi dali

so storili bursi, ki so prevzeli to nalogo od njih samih.

Radi tega je pač umevno, da so se vsi zgražali. — Slovenci namreč — da sta podpisala izjavo tudi slovenska profesorja; prepričani smo pa tudi, da je marsikateri Nemeč vprašal, kaj da pomenita podpisa teh dveh gospodov v izjavi.

Kolikor smo pojasnili zadevo, bode pač vsakdo lahko uvidel, da nista imela dr. Murko in dr. Štrekelj nobene povoda, da sta podpisala teh par nemških vrstic.

Konstatujemo, da bi bil v tem slučaju pokojni dr. Krek postopal celo drugače; dr. Krek je nastopal v takih zadevah možato, neustrašeno, če je bilo treba, sam proti vsem vseučilišnim profesorjem; pripoznali so ga pa tudi za kremenit značaj. Zlasti so pa imeli slovenski in drugi slovanski dijaki zaupanje v svojega „očeta“, kakor so ga splošno imenovali v najlepšem pomenu besede.

Shišimo pač, da ni niti sluha več o kaki opori, katero bi lahko imelo toliko izpostavljeno slovensko dijaštvo

duška hvaležnim čutilom, katera jih navdajajo pri slovesu. Ginjen se je zahvaljeval slavljenec za izraze zapanja in obljubljeval, da ne bode nikdar pozabil na Št. Ilj kot torišče dolgoletnega njegovega delovanja. Predstavil je nato svojega naslednika g. Jankoviča, kateri je v svojem govoru obljubil, da hoče delovati po vzgledu svojega prednika.

Časten je bil ta dan ne le za g. Trobeja, kateri je spoznal, da ljudje cenijo njegovo neumorno delo, časten pa posebno za šentiljsko občino, katera je pokazala, da smatra učiteljstvo za ono važno moč, od katere je odvisen duševni in gmotni napredek naroda, katera pa je tudi pokazala, da le tedaj, če šola in ljudstvo skupno deluje, je mogoča povzdiga občine. Želeti je le, da bi imeli na Slovenskem mnogo tako vsestransko delujočih učiteljev, posebno pa, da bi imeli mnogo tako probujenih občin, kakor je šentiljska občina pod vodstvom svojega zavednega župana.

Slovenske novice.

Štajersko.

— **Politično društvo „Naprej“ v Celju** opozarja opetno na svoj občni zbor, ki se vrši jutri, dne 5. t. m. v „Narodnem domu“. Vsi, ki se za društvo zanimajo, ki jim je za to, da bi društvo čvrsto in krepko začelo delovati, posebno v očigled volitvam v okrajni zastop, naj pride na občni zbor ob osmi uri zvečer.

— **Prihodnje predavanje** v „Narodnem domu“ je v soboto, dne 7. t. m. ob 8 uri zvečer. Predmet: sociologija.

— **Razpor celjskih mesarjev.** Govori se, da so imeli nekateri tukajšnjih mesarjev tajni shod v privatnih prostorih g. Rebevskega, na katerem shodu naj bi se na predlog gg. Rebevskega, Leskoske in Skoberneta sklepalo o zvišanju cen mesu, tako da bi naj stal 1 kg govejega mesa, začeni s 1. t. m., 1 K 52 v. — Stvar je vendar prišla v javnost in se mnogostransko obsoja, češ, zakaj bi naj na ljubo omenjenim predlagateljem zvišali vsi mesarji cene mesu? Hudomušneži trdijo, da imajo ti gospodje nenasitna žrela in bi tudi to še radi pogoltnili, kar si manj premožni s težkim trudom pridelajo. Ne čudimo se torej, ako so ti-le pokazali mogočnejšem prvokrat roge, sebi v čast in v zadovoljnost občinstva. Cena mesu je ostala razun pri zgoraj omenjenih tudi po ponesrečenem tajnem posvetovanju, kakor je bila do sedaj.

pri obeh slovenskih profesorjih. Mi ne moremo naravnost umeti, da se ne oglasi slovensko dijaštvo graško in ne sklene kake protizjave in zavrže očitanja nemških buršev in profesorjev in ponči naravnost oba slov. profesorja, kako da jima je postopati v narodnostnih, do cela opravičenih vprašanjih. Dokaže se pa zlasti lahko pri tej priliki, da zopet enkrat niso niti do pičice nastopali stvarno ti nemški veljaki. Posebno pa moramo mi protestirati, da vlačijo v take osebne polemike slovenski narod in ga blatijo. Gosp. Frischaufu pa je slovensko ljudstvo že dalo večkrat zadoščenja; več slovenskih, kmečkih občin gornje Savinjske doline ga je imenovalo častnim občanom za zasluge, katere si je pridobil za dotične pokrajine. To dejstvo je pač najboljši dokaz, da dela Nemeč Frischauf le v prid človeštva, ne pa v prid kake politične stranke.

Te stvari bi morala dr. Murko in dr. Štrekelj uvaževati, posebno pa, ker ve vsak človek, da so vse izjave v tej zadevi le političnega izvira.

— **Iz Savinje so potegnili** zadnjo soboto pri kopalšču Diana na Bregu pri Celju truplo mizarja Ant. Koželja, o katerem smo svoj čas sporočili, da je izginil. Zdravniki so našli, da se je najprej vstrelil v prsa in potem padel v vodo. Poleg njega v vodi so našli revolver. Usmrtil se je baje zaradi nesrečne ljubezni.

— **Utopljenca** so v soboto popoldne opazili savinjski splavarji pri grajščini Kristinin dvorec v Savinji. To so naznanili oblasti in je občinska ter policijska komisija takoj dala vtopljenca potegniti iz vode. Spoznali so v njem Gašparja Breznika, p. d. Ožbiča, posestnika iz Medloga. Njegovi domači so ga od petka zvečer pogrešali. V petek popoldan je namreč delal z drugimi v vinogradu. Na večer mu je hotel sin pripraviti svetilko, da bi si svetil po poti domov, on pa je to odklonil in je poslal domače naprej, sam pa je šel počasi za njimi po ozki pešpoti ob Savinji. Ta pot pride na enem mestu čisto tik Savinje in sicer v precejšnji višavi nad malim kamnolomom. Tam se je Brežniku moralo izpodrsniti ali se je izpodtaknil, in padel je po strmem skalovju v Savinjo. Ko so ga dobili iz vode, je bil namreč ves pobit. Ker petek zvečer ni prišel za drugimi domov, so ga šli precej iskat, pa ga niso našli ne na potu, ne v Celju. Savinja je na mestu pod kamnolomom globoka nad poldrugi meter, tako da bi se Brežnika še dolgo ne našlo, če ga ne bi Savinja naprej spravila na plitvejšo mesto pri Kristininem dvorec. Brežnik je bil vrl slovenski kmet, ki je bil dalj časa odbornik okoliške občine celjske.

— **Zgorelo je** v pondeljek zjutraj poslopje posestnika Lednika na Cokanovi gorici blizu Celja.

— **Za Žičkarjev spomenik** so darovali: dr. Anton Medved je nabral 44 K, katere so poklonili p. n. gg.: J. Joh. kanonik, 10 K; dr. Anton Medved, c. kr. prof., 10 K; Fr. Moravec, kanonik in stolni župnik, 3 K; I. Wolf, župnik, 2 K; Fr. Trop, korvikar, 3 K; J. Markošek, korvikar, 2 K; dr. Fran Kovačič, prof. bog., 3 K; Vek. Haubenreich, duh. svet., 2 K; Bohak, stolni kaplan, 2 K; Simonič, stol. vikar, 2 K; dr. Somrek, vodja Cir. tiskarne, 2 K; dr. Jerovšek, c. kr. prof., 3 K; L. Skuhorsky, župnik, 5 K; D. Agrež, kaplan, 5 K; I. Mešiček, nadučitelj, 2 K; M. Tomažič, župnik, 20 K; Anton Rančigaj, župnik, 5 K; Martin Meško, župnik, 5 K.

— **Razpisane službe.** Na petrazrednici v Čadramu pri Oplotnici (tretji plačilni razred) je razpisano mesto učitelja; prošnje do 30. aprila; na petrazredni okoliški šoli v Radgoni mesto definitivnega učitelja (drugi plačilni razred); prošnje do 26. aprila.

— **Imenovan je notarjem** za Gornjo Radgono g. dr. Franc Strelec, sedaj namestnik notarja v Sevnici.

— **Imenovan je** za notarja v Sevnico g. Mihael Korbar iz Laz na Kranjskem.

— **Škofjaves pri Vojniku.** Mnogo se je že pisalo o naši novi požarni branbi. Nemški list „Dentsche Wacht“ v Celju je prinesel nam Škofljanom zadnjič celo novico, da je nova požarna bramba v nedeljo dne 18. sušca zabranila nevaren požar. Kolikor pa mi vemo, so pogasile goreč plot pri Majdičevem kozolcu dve ženske, za kar jim gre vsa zahvala.

Nova požarna bramba pa je gotovo prepotrebna. Kaka bo še, ravno ne vemo. Toliko pametnih mož je pa tu pri nas še tudi, da bodo vedeli, da pri nas na Slovenskem ne bomo snovali nemških „feierberov“. Kar je dobro v Žalcu, v Šentjurju, Trbovljah i. t. d. — to bo tudi pri nas. Mi nočemo „feierbera“, hočemo pa požarno brambo, ki

nam pride na pomoč v sili. No, ime in značaj načelnika naše požarne brambe, g. Florijana Vrečka, nam je porok, da ne bomo naredili kake neumnosti, da bomo ustanovili nekaj domačega, slovenskega, slovensko požarno brambo s slovensko komando.

Eden iz Škofjevasi.

— **Laško.** Pončno predavanje preteklo nedeljo je bilo nad vse dobro obiskano. Obširneje poročilo sledi prihodnjic.

— **Ustrelil se je** občinski tajnik pri Sv. Kristofu nad Laškim, Franc Ferline. Ker je živel precej potratno, jelo se je sumiti, odkod dobiva denar, ter se je zahtevala revizija občinskih računov. Preden pa se je moglo dognati, koliko je potrosil občinskega denarja, pretrgal si je nit življenja, ustrelivši se s samokresom v čelo. Samomorilec bil je ljubljenec tukajšnjih nemškutarjev.

— **Trboveljska premogovna družba** je na svojem občnem zboru dne 2. t. m. na Dunaju sklenila, da se izplačajo od čistega dobička 724.005 K petodstotne dividende in enoodstotne superdividende, torej 8 K od delnice.

— **Trbovlje.** Gd. živinozdravnik Franc Pirnat je premeščen k namestniji v Gradec. Tukajšno prostov. gasilno društvo, kateremu je bil marljiv tajnik, je priredilo odhajajočemu tovarišu 29. sušca slovesno odhodnico, ter mu izročilo „spomin“ na njegovo gasilsko službovanje. — Odhajajočemu gospodu in njegovi soprogi, ki sta bila vsled svoje prijaznosti v vseh krogih jako priljubljena, želimo mnogo sreče.

— **Jurklošter.** 1. januarja 1906 se je otvorila tukaj c. kr. orožniška postaja treh mož. — Po Veliki noči imamo občinske volitve; nadejamo se, da bodo Št. Lenarčani složni z nami.

— **Št. Ilj pri Velenju.** Vsi kmetje in sadjerejci se vabijo k predavanju „o sadjereji“, katero se vrši v nedeljo, dne 8. aprila točno ob 1/2 9. uri zjutraj (pred mašo) pri gosp. Ivanu Kranjcu. Predaval bo g. potovalni učitelj Goričan.

— **Št. Janž pri Velenju.** Pri občinski volitvi, katera se je vršila dne 27. marca t. l. je zmagala slovenska kmečka stranka z 10 odborniki proti 8, katere so izvolili Štajercijanci. Čast zavednim slovenskim možem, kateri so trdno kakor skala glasovali za slovenske kandidate. Sramota pa za one, kateri so šli v boj za „Štajerceve“ kandidate. Med njimi je moral seveda biti nadučitelj Glaser, brat velezaslužnega narodnjaka in pisatelja dr. K. Glaserja.

— **Velenje.** Predavanje „o sadjereji“ se vrši v nedeljo dne 8. aprila ob 3. uri popoldne pod župnikovim kozolcem poleg cerkve v Šmartnem. Predaval bo g. potovalni učitelj Goričan. V slučaju slabega vremena se vrši predavanje v gostilni g. Kokošineka. Želeti je, da se kmetje in vsi sadjerejci v velikem številu udeležite tega zborovanja.

— **Radeckijev veteran umrl.** Dne 31. marca je umrl nagloma od srčne kapi zadet Juri Mravljak v 70. letu svoje starosti. Bil je vojak stare korenine, služil je pod Radeckim, bil večkrat v „ognju“ na Laškem in Nemškem, kjer mu je prijateljska nemška krogla prodrila levo nogo.

— **Žalostna usoda bivšega odvetnika in nemška hvaležnost.** V Slovenski Bistrici je več kot štirideset let imel svojo odvetniško pisarno Dr. Detitscheg. Pred štirimi leti je moral opustiti pisarno, ker je vsled visoke starosti in bolehnosti postal nesposoben za delo in ni imel nobene klijentele. Preselil se je v revno hišico pri svojem vinogradu na Ritoznoju in zdaj tam živi kot osemdesetletni starček brez vseh sredstev za življenje, ker od

zapuščena, od trtne uši uničenega, nad vrednost zadolženega vinograda nima nobenih dohodkov. Ves hrom leži v postelji, pozabljen od vsega sveta, pozabljen tudi od nemške stranke, kateri je verno služil, dokler so mu dopuščale moči. Naj bi ga vsaj spravili v kako hiralnico, da bi mu ne trebalo stradati in bi poslednje dni življenja imel vsaj potrebno postrežbo.

— **Zastrupil se je v Mariboru** 22letni profesorjev sin Herman Levitschnig zaradi slabih učnih uspehov.

— **Dvojni samomor pri Mariboru.** Kakor smo poročali, so našli v nekem gozdu pri Mariboru trupli neznanega moškega in ženske. Trupli so že lisice strahovito razjedle. Sedaj se je dognalo, da sta bila samomorilca odvetniški koncipijent dr. Oton Herman in 24letna uradnica Amalija Pelikan iz Znojma. — Oba sta bila uslužbena v isti odvetniški pisarni ter sta se zaljubila brez upanja na zakon. Iz Znojma sta izginila že meseca oktobra.

— **Izginil je Janžekovič,** trgovec v Ormožu. Pogrešajo ga že dalj časa.

— **Vlak je povozil** preteklo nedeljo dne 1. aprila ob pol petih zjutraj mladeniča Janeza Valiča od sv. Marka pri Ptuju. Ponesrečenec je nekaj ur poprej veselo pel in popival v domači fari, zjutraj pa se napotil k svojemu bratu v mlin Viktorja Šoka v Moškanjce. Ko je šel črez progo je vozil ravno brzovlak mimo ter ga zgrabil, zmečkal mu črepinjo in sploh zadnji del glave in ga vlekkel nad 500 m daleč, kakor kažejo to sledovi krvi in ostanke možganov.

— **Potrjena je izvolitev** posestnika Franca Vela iz Žic načelnikom in Ivana Roškarja, posestnika v Malni, podnačelnikom okrajnega zastopa Sv. Lenart v Slov. Gor.

— **Shod županov, svetovalec in odbornikov** ljutomerskega okraja, ki se je vršil dne 1. t. m. v Ljutomeru v restavraciji g. Kukovca, je bil najsjajnejši izmed dosedanjih županskih shodov. Nad 150 vrlih in resnih slovenskih kmetov, poleg tega mnogo drugega narodnega občinstva se je zbralo in slovensko ljudstvo ljutomerskega okraja je pokazalo topot zopet, kakor že ob nestetih prilikah, da se ima še vedno prištevati k najizobrazenejšim, k najzavednejšim delom slovenskega naroda. Sklepalo se je, kakor doslej na vseh županskih shodih, o tem, ali se naj ustvari tudi za ljutomerski okraj okrajna zveza slovenskih županov. Po precej obširnem poročilu, v katerem se je razpravljalo o namenu in pomenu županskih zvez, se je začel razgovor, v katerem so padle mnogotere dobre in pametne misli. Sprejel se je enoglasno in z navdušenjem predlog, da se osnuje na podlagi predloženih načrtov in pravil okrajna zveza županov, ki naj ima namen, da stopi kot krepka organizacija slovenskega kmečkega ljudstva v vrste bojnikov za gospodarske, jezikovne in politične pravice slovenskega naroda, posebej slovenskega kmeta. — V predsedstvo shoda sta bila voljena, potem ko je zborovalce pozdravil g. dr. Chloupek, gg. Matjaž Slavič iz Bučečevca in Fr. Dunaj iz Cezanjevca. V pripravljalni odbor za župansko zvezo so bili voljeni gg.: Joško Rajh iz Mote, Alojzij Jureš iz Borec, Matjaž Kosi iz Stare ceste, Ludvik Postrak iz Moravca, Matjaž Lebar iz Vučje vasi, Jernej Županec iz Berkovec, Franc Štuhec iz Logarovec, Anton Žajdala iz Radislavec, Jožef Veršič iz Štročjevesi, Fr. Seršen iz Veržeja in Vido Magdič iz Ključarovec. Shod je potekel mirno in dostojno ter je pokazal, da stoji slovensko kmečko ljudstvo ljutomerskega okraja na visoki stopinji in da bi se dala s

tem ljudstvom biti krepka in zmagovita vojska za pravice našega naroda. — Upamo, da se bo z zvezo storilo mnogo dobrega, da bo županska zveza krepka opora v boju za pravice slovenskega jezika ob naši meji, in da bomo počasi res dosegli to, česar se naši Germani tako silno boje, kakor so to pokazali v „Grazer Tagblattu“, namreč, da bo konečno naše ljudstvo jasno in odločno reklo „nix daitsch“ in da bo pokazalo vsem privandranim oholežem, ki prezirajo naše pravice, odločno in brezobzirno vrata. V to ime: krepko naprej!

— **Iz govora predsednika grškega nadsodišču, dr. viteza Pitreleha,** ki ga je imel pri sprejemu uradnikov grških sodišč dne 1. t. m. in v katerem je v prvi vrsti povdarjal enakovrednost vseh treh vrst sodniškega poslovanja, moramo povdarjati posebno zadnji del njegovih izjav, ki bi si ga naj naši nemški sodni uradniki na Spodnjem Štajerskem posebej zapisali v spomin: „Pri tem Vam nikakor ne prikrivam, da sem dobil pri svojem vstopu v sodniški poklic prepričanje, katerega mi doslej še ni nič omajalo, da za sodnika ni dovolj, da je v vednosti in teoriji izobražen pravnik, da je več logike, psihologije in etike, marveč da mora biti tudi cel mož in nedotakljiv značaj, ki uživa popolno zaupanje vseh krogov ljudstva. S tem mu je naloženo nekako samozatajevanje, on mora tudi izven štirih sten svoje uradne sobe nad strankami stati in se ne sme umešavati v strankarsko gibanje, ako si hoče to zaupanje dcela ohraniti. Ako te meje prekorači, se kaj lahko zgodi, da izgubi to zaupanje in zanj je nevarnost podana, — tudi jaz sem, žal, dokaze za to videl, — da se njegova lastna sodba skali. Tako samozatajevanje nalaga pa skoraj vsaki poklic svojim članom in ako velja beseda „noblesse oblige“ tedaj smem pa tudi reči „justice oblige“. Prosim Vas tedaj, gospoda moja, da si to vedno pred očmi ohranite, to je namreč kollar dragocene neodvisnosti, s katere polnim poročtvom obdaja zakon sodnika.“ Mi želimo samo, da bi pl. Pitrele se tudi po teh izjavah ravnal in vsem onim, ki so pri nas kot sodniki s svojim nam sovražnim in izzivajočim nastopanjem že davno izgubili svoje zaupanje pri ljudstvu, pokazal svojo nadoblast. Najprej mu bo treba pogledati v Ljutomer!

Kranjsko.

— **V izvrševalnem odboru narodno-napredne stranke** je voljen načelnikom g. Ivan Hribar, podnačelnikom g. dr. Ivan Tavčar in drugim podnačelnikom g. dr. Vlad. Ravnihar.

— **Primarij dr. Gregorič** snuje v Ljubljani velik privatni sanatorij. V društvu zdravnikov za Kranjsko se je že razpravljalo o tem načrtu.

— **Umrl je v nedeljo v Ljubljani** posestnik in trgovec g. Ivan Grajzer star 69 let. Ko je prišla njegova hči gđc. Mara Grajzer domov in zvedela za očetovo smrt, zgrudila se je mrtva na tla. — V ponedeljek pa je umrl polkovnik g. Avgust pl. Salomon.

— **Gledališka sezona** na ljubljanskem gledališču se je končala minolo nedeljo.

— **Velik koncert** gojencev „Glasbene Matice“ se je vršil minolo soboto v Ljubljani.

— **Ustanovni občni zbor društva uradnikov „Naša zveza“** se je vršil minolo soboto v Ljubljani. Bil je precej slabo obiskan. V odbor so bili voljeni gg.: Ivan Duffé, Luka Jelenc, Pavel Jerovec, Ivan Kejžar, Karl Majer, dr. Ivan Rupnik, Ivan Sešek, Anton Trstenjak, Rudolf Vesel in dr. Fr. Windischer.

Koroško.

— **Lastno ženo do smrti** mrcil. Jožef Mihelič v Grafenburgu na Koroškem je svojo ženo tako pretepaval, da je umrla vsled tega. Ljubeznivega moža so izročili sodišču.

— **Nemško gledališče v Celovcu** goji veliko opero, opereto in dramo, subvencije pa ima 2000 K od mesta in 1000 K od koroške posojilnice.

— **V Dravo skočil** je minolo soboto v Beljaku rudar Martin Zusner. Skočil je z mosta, in čeravno je Drava tam precej plitva, ga je nesla jako daleč in je Zusner utonil.

— **Žrtva svojega poklica** je postal dne 28. m. m. kurjač Ludvik Vehl v Beljaku. Ko je hotel lokomotivo skopčati z drugim vozom, sta ga prijeli odbijalni ploči in ga stisnili. Siromak je umrl. Bil je doma iz Maribora.

Primorsko.

— **Grad Miramar** si vsak lahko ogleda od 1. aprila počenši zjutraj od 10.—12. ure in popoldne od 3.—5. ure.

— **25letnico** obhaja 6. t. m. gorški deželni glavar dr. vitez Pajer, odkar je deželni poslanec in deželni odbornik.

— **Požar v Gorici.** Precejšen požar je uničil del skladišča drožerije g. A. Jeretiča v Gorici. Škoda je velika, toda pokrita z zavarovalnino.

— **Tuji v Opatiji.** Od 1. sept. 1905 do 29. marca 1906 je prišlo v Opatijo 14.573 oseb. Od 27. do 29. marca je priraslo 365 oseb. Dne 29. marca je bilo navzočih 3035 oseb.

— **Črnogorski konzulat v Trstu** je odpravljen. Vzrok temu nenadnemu odpravljenju je štedljivost črnogorske vlade.

— **Obesil se je in si vrat prerezal** v Trstu šef firme Behr & Co. Herman Heine, star 50 let. Mož je bil na živcih bolan in je najbrž storil svoj grozni čin v stanju hipne blaznosti.

— **Proti volilni reformi** protestujejo furlanske laške občine. Za Furlansko zahtevajo kar tri poslance, in sicer za trziški in červjanski, gradiški in korminski okraj in za mesto Gorica. Vsi naj bodo Lahi.

Slovanski jug.

— **Umrla je v Zagrebu** nadebudna hrvaška umetnica Slava Raškaj.

— **Za Strossmayerjev spomenik** je doslej nabranih 80.000 kron.

— **Preklecana himna.** Srbski pesnik Aleksa Šantić je izjavil posredno ministru prosvete, da prekličče svojo himno in jo vzame nazaj. Kakor znano, srbska javnost ni bila s to himno zadovoljna.

— **Medicinska fakulteta v Belemgradu.** Te dni so se v Belemgradu sestali srbski zdravniki na posvetovanje, da se dogovorijo glede ustanovitve medicinske fakultete na belgrajskem vseučilišču.

— **Srbkinje na Bolgarskem.** Učenke učiteljskega v Belemgradu napravijo o Veliki noči pod nadzorstvom svojih profesorjev izlet v Sofijo.

— **Srbski gimnastiki v Atenah.** Belgrajsko telovadno društvo „Dušan Silni“ bo poslalo več svojih članov na olimpijske igre, ki se prirede v Atenah meseca aprila t. l. Bolgarsko gimnastično društvo „Ynnak“ je odpovedalo svoje sodelovanje na atenskih igrah.

Slovanski sever.

— **Slovaški župani pri vodji železniškega ministrstva.** Pod vodstvom moravskega poslanca dr. Stojana je prišlo v četrtek, dne 29. marca 10 slovaških županov iz okraja Uharsko

Hradište k načelniku žel. ministrstva glede podržavljenja severne železnice. Ko jim je vodja žel. ministrstva sekčni šef Wrba obljubil, da vpoštevaj njih želje, si je dal vse člane deputacije predstaviti ter je izrazil veselje nad lepo narodno nošo, v kateri so ga obiskali. Priporočal jim je, naj med rojaki delujejo na to, da se ohrani narodna noša.

— **Rusija se hoče zavarovati.** Da ne bi bilo v bodoče toliko neprilik pri morebitnem zopetnem štrajku brzojavnih uradnikov, je zvala ruska vlada Marconija, da pride v Rusijo in uredi po celem carstvu brezžični brzojav.

— **Češko Sokolstvo** šteje po zadnji statistiki (na koncu l. 1904) 37 žup, 645 društev, 50.935 članov, med njimi 11.642 telovadcev in 3160 vaditeljev. Naraščaj: 6907, šolskih učencev 5854, ženski odseki so imeli 6432 članic.

Svetovne vesti.

— **Vlak je povozil** predsinoci med Varaždinom in Zagrebom nekó nepoznano, elegantno oblečeno gospo. Ne ve se, ali se je dogodila nesreča ali samomor.

— **Vsled štrajka v Lensu** imajo francoski rudniki vsak dan 1.025.000 fr. izgube. Iz Nemčije se uvaža vsled vsled štrajka na Francosko vsak dan za 1 milijon fr. premoga.

— **Slovanska zveza v Americi.** Iz Pittsburga poročajo, da je število članov „Slovanske zveze“ narastlo na 22.942.

— **Med češko in nemško socialno demokracijo v Brnu** se je dr. Adlerju posrečilo sporazumljenje. Majsko slavnost praznujeta baje že obe skupni.

— **Češko-agrarni list „Venkov“** je začel izhajati.

— **Spomenik Schmidtu.** Iz Peterburga javljajo, da mislijo prijatelji in častilci poročnika Schmidta postaviti istemu spomenik na otoku Barasana na tistem mestu, kjer je bil Schmidt ustreljen.

— **Mladi samomorilki.** Na Danaju sta 13letni učenki Ana Nepalék in Hermina Pichelmayer pile lugovo esenco, ker ju je učiteljica v soli pokarala. Hudo ranjene so prepeljali v bolnišnico.

— **Petnajstletna deklica, mati trojčkov.** „Banovac“ poroča iz Dubice: 15letna Ljubica M. se je zaljubila v 14letnega Branka. Ta ljubezen je trajala leto dni in Ljubica je morala v Zagreb v rotilnico, kjer je nedavno povila trojčke, trojico sinčkov, živih in zdravih.

— **V Hamburgu** je stopilo 2000 mornarjev v stavko. Stavkujočim se pridružijo vsi ostali mornarji in pristopiški delavci.

— **Demonstracije čeških vojaških novincev.** K naboru v Blovicu na Češkem so prišli rekrute iz občine Borek z žalnimi znaki. 9 vojaških novincev je bilo obsojenih na 24urni zapor. Proti godbi, ki jih je spremljevala in igrala žalostinko, je vložena tožba.

— **Napad na turskega pašo.** Carigranski prefekt Redvan paša je bil v predmestju od neznanih ljudi ubit. Skoro gotovo je to delo zasebnega maščevanja.

— **Dr. Fritjof Nansen,** slavni potovalec na severni tečaj, je imenovan za poslanika v Londonu.

— **V zalivu Port Artur** so dvignili Japonci iz morja torpedno krizarko in dve oklopnjači, katere so bili Rusi pred predajo Port Arturja potopili. Zdaj se nahaja na tamošnjem morskem dnu še pet ruskih ladij, ki jih mislijo Japonci dvigniti na površje.

— Celo mesto na bobnu. Ogrsko mesto Razsahagy je zarubljeno, ker je mestna uprava z mestnim premoženjem preveč lahkoumno gospodarila. Upraviteljem te rubežni je imenovan odvetnik Stevčik.

Protinske in skrinaste bolečine, bodenje v straneh, trganje v udih, krče, bolečine v hrbtu, živcih in mišicah, trganje v ledjih, izpahi itd. ozdravi po izjavi tisočih zahvalnih pisem Fellerjev lepo dišeči rastlinski esenci fluid z znamko „Elsa-Fluid“ 12 malih ali 6 velikih steklenic stane franko 5 K. 24 malih ali 12 velikih franko 8 K 60 v. pri izdelovaltelju **E. V. FELLERJU** lekarnarju v **Stubici**, Elzin trg št. 202. Hrvatsko. — Priporočati je, da se narode Fellerjevo odvajajoče rahbarbar-kroglice z znamko „Elsa-Pillen“ skupno z Fluidom 6 škatljice za 5 K; iste vplivajo čudovito pri bolečinah v želodcu, neradni prebavi, slabosti, zaprtosti itd. — Pravega balzama je dobiti ne 1. ampak 2. ducata za 5 K franko. — Zagorski prsi in sirup za kašelj 2 steklenici 5 Kron. — Prave švedske želodčne kapljice 3 steklenice 5 K franko. (204/b) 10—2

Društveno gibanje.

— Čitalnica v Konjicah vabi na izvanredni občni zbor, ki se vrši v soboto dne 7. aprila 1906 v lastnih prostorih ob 8. uri zvečer z edino točko vsporeda: Imenovanje častnega člana. K polnoštevilni udeležbi vabi odbor.

— Učiteljsko društvo za ptujski okraj zbornje v četrtek 5. aprila t. l. ob 10. uri dopoldne v okoliški šoli po sledečem vsporedu: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. O lepem deklamovanju v ljudski šoli. (G. prof. dr. Bezjak.) 4. Nerazdeljeni ponk (gg. Kopič, Vouhnik). 5. Volitev delegatov za „Zavezo“. 6. Razni predlogi. K pravobilni udeležbi vabi

Kopič, predsednik.

Listnica uredništva.

Izjavljamo, da g. Kado Tušak, učitelj v Mozirju, ni v nobeni zvezi z dopisom „Mozirje in okolica“ v „Domovini“ z dne 31. marca t. l. Napadi na njega so torej popolnoma neopravičeni.

Mesarskega pomočnika

sprejemem takoj. — Plača mesečno 32 kron. — Sprejemem tudi (2.3) 3-1

učenca.

JOSIP STELCER, CELJE
GRAŠKA CESTA 22.

Priloge za valjanje perila (valjarje), — — — pralne stroje, stroje za izžemanje, omare za led najboljšo konstrukcije daje

tvrdka

S. Berger
Dunaj I.
Wipplingerstrasse 29.

Ilustrovani ceniki zastoj in poštnine pristo (7/a) 104—61

Kupujte narodni kolek!

30 dobrih delavcev

se išče

v Trbovljah v tovarni za cement

proti dobri in stalni plači: delo je trajajoče. (222) 2—1

Blagajnice

varne pred ognjem in vlomom

prodaja v vseh velikostih najboljšo izdelane firma, ki obstoji že nad 30 let

S. BERGER
DUNAJ I. Wipplingerstrasse 29.

Vzorci so v rabi in se lahko ogledajo v „Zvezi slov. posojilnic“ v Celju in pri mnogih drugih posojilnicah in hranilnicah v vseh slovenskih pokrajinah. 104-61 (7/b)

Učenec in pomočnik

(217) se sprejmeta takoj pri **ANTONU KOCUVANU** v Šoštanj.

Mlad trgovski pomočnik

mešane stroke, zmožen slovenskega in nemškega jezika, spreten prodajalec se sprejme do 1. majnika. — Naslov na upravištvo „Domovine“. (220) 3—2

Ljudska hranilnica in posojilnica na Rečici ob Savinji

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

naznanja, da je v zmislu pravil § 36 in sejnega sklepa z dne 1. aprila 1906

znižala obrestno mero

pri hranilnih vlogah od 4½ na 4%, pri posojilu od 5½ pa na 5% od 100 kron, počeni s 1. majnikom 1906.

Obenem se naznanja, da je vložnikom na prosto voljo daňo svoje vloge vzdigniti.

(225) 1

Načelstvo.

Prodaja konkurzne mase.

Na 6400 K. sodno cenjeno, po fakturah pa 12.000 K vredno krojno **blago za fine obleke za gospode**, bode se v konkurzu Ivana Laeko, krojača v Mariboru, prodalo v celem, ako se bodo ponudile primerne cene tistemu, ki bo največ ponudil. Pod cenilno vrednostjo se ne sprejme nobena ponudba. Kupnina se mora plačati v gotovini in blago se mora nemudoma prevzeti, kadar se kupcu naznani, da se je njegova sprejela ponudba.

Pismene ponudbe naj se do 12. aprila 1906 pošljejo oskrbniku mase, **dr. R. Pipušu**, odvetniku v Mariboru. Blago se sme vsak dan v navadnih poslovnih urah pregledati. (221) 3—2

„Posojilnica v Celju, registrovana zadruga z neomejeno zavezo“

Vorschussverein in Cilli, registr. Genossenschaft mit unbeschränkter Haftung“ ima svoj

redni letni občni zbor

v četrtek, dne 12. aprila 1906 ob 2. uri popoldne v sejni dvorani „Narodnega doma“ v Celju

s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva.
2. Odobrenje letnega računa pro 1905.
3. Razdelitev čistega dobička.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.
5. Eventualni nasveti in sklepanje o predruženju pravil.
6. Razni nasveti.

(224) 1

Načelstvo.

Parna žaga Deghenghi v Ljubljani

kupuje

sledeče vrste, smrekovega, jelkovega, borovega, bukovega in hrastovega okroglega lesa (hlode) potem hrastove deščice (frize) po dnevni ceni, kakor tudi gozde pripravljene za posekati.

Ponudbe nazloviti je na

Parno žago Deghenghi v Ljubljani

Cesta na Rudolfovo železnico št. 47. — Pisarna: Šelenburgove ulice št. 6. (8) 100-59

Gene primerno nizke. Delo solidno in se v teku tedna izgotovi. Lišpa ni treba odstraniti. Za vse v snaženje izročene stvari se jamči.

H. VOLK

Šoštanj, Štajersko.

Kemična pralnica

urejena z najnovjšimi stroji na par in elektriko, se priporoča za snaženje vsakovrstnih oblek itd.

Zbiralnica v Celju pri gospodu

Josipu Hočvarju

krojaski modni salon, Kolo-dvorska ulica.

(64) 67-32

Južno-štajerska hranilnica v Celju.

Imetek.

Bilanca za leto 1905.

Dolg.

Imetek.	K		v		Imetek.	K		v	
Račun posojil:					Račun hranilnih vlog				
a) hipotečnih	3.016.441	76			" predplačanih obresti			3.942.869	09
b) občinskih	397.276	60			" dobička in izgube:			15.807	47
c) proti zastavi	120	—	3.413.838	36	Čisti dobiček leta 1905			6.990	01
zaostalih obresti	66.089	74							
zaostalih zamudnih obresti	6.190	60	72.280	34					
poštne hranilnice			2.718	49					
vrednostnih listin									
a) glavnice	316.652	30							
b) obresti	5.769	57	322.421	87					
naloženega denarja			15.030	51					
inventarja			2.075	07					
knjig in tiskovin			1.078	02					
prehodnih zneskov			86.154	42					
zemljišča			1.000	—					
blagajne			49.069	49					
Skupaj			3.965.666	57	Skupaj			3.965.666	57

Imetek.

Bilanca splošnega rezervnega zaklada.

Dolg.

Imetek.	K		v		Imetek.	K		v	
Račun vlog:					Račun glavnice:				
Stanje 31. decembra 1904	22.996	27			Stanje koncem leta 1904 je bilo vsled pravomočne razsodbe c. kr. dež. fin. ravnateljstva za Štajersko od 30. septembra leta 1904, št. 26.847:				
V letu 1905 se je določilo	155.777	93			a) neobdačenega			93.495	—
	178.704	20			b) obdačenega	145.101	70		
V letu 1905 se je vzdignilo	165.209	45			proč povrnjena izguba leta 1904	2.384	50	142.717	20
	13.494	75							
Kapitalizovane obresti	409	77	13.904	52	Južno-štajerska hranilnica:				
vrednostnih listin:					Poslovni dobiček leta 1905			6.990	01
Stanje koncem leta 1904	194.182	—							
V letu 1905 se je dokupilo	152.862	—							
	347.044	—							
V letu 1905 se je izžrebalo in odprodalo	129.150	—							
	217.894	—							
Kurzna izguba leta 1905	282	—							
	217.612	—							
Vrednost kuponov 31. dec. 1905	2.052	33	219.664	33					
Južno-štajerske hranilnice v Celju:									
Poslovni dobiček leta 1905			6.990	01					
dobička in izgube:									
Izguba leta 1905			2.643	35					
Skupaj			243.202	21	Skupaj			243.202	21

Imetek.

Bilanca rezervnega zaklada za kurzne izgube.

Dolg.

Imetek.	K		v		Imetek.	K		v	
Račun vlog:					Račun glavnice:				
Stanje dne 31. decembra 1904	2.393	48			Stanje koncem leta 1904			28.744	48
V letu 1905 se je določilo	1.092	—			" dobička in izgube:				
	3.485	48			Čisti dobiček leta 1905			1.375	99
V letu 1905 se je vzdignilo									
	3.485	48							
Kapitalizovane obresti za leto 1905	114	92	3.600	40					
vrednostnih listin:									
Stanje koncem leta 1904	26.078	—							
Kurzni dobiček leta 1905	169	—							
	26.247	—							
Vrednost kuponov 31. dec. 1905	273	—	26.520	—					
Skupaj			30.120	40	Skupaj			30.120	40

V CELJU, dne 31. decembra 1905.

Matija Benčan l. r.,
knjigovodja.

Ravnateljstvo:

Dr. Josip Vrečko l. r.,
pisarniški ravnatelj.

Dr. Juro Hrašovec l. r.,
predsednik ravnateljstva.

Jurij Detiček l. r.,
podpredsednik ravnateljstva.

S knjigami primerili in v redu našli v seji upravnega odbora dne 26. sušca 1906 voljeni pregledovalci računov:

Mijo Starkl l. r.

Anton Turnšek l. r.

Milan Hočevar l. r.

upravni odborniki.